

Onderwerp Herijking leidraad 'realiseren voorzieningen voor kwetsbare groepen 2.0'
Wensen en bedenkingen

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	14050	Bijlage(n)	1	Ons kenmerk	345541-2023
Datum	15-11-2023	Uw brief van		Uw kenmerk	

Geachte lezer,

Groningen wil een gemeente zijn voor iedereen. Wij hechten er waarde aan dat inwoners prettig in één buurt samen kunnen leven. Om dit te bewerkstelligen wordt sinds 2013 gewerkt met de leidraad 'realiseren voorzieningen voor kwetsbare groepen'. In 2020 is dit document geactualiseerd tot de leidraad 'realiseren voorzieningen voor kwetsbare groepen 2.0' (zie bijlage 1). Sindsdien is de geactualiseerde leidraad van kracht die als doel heeft om gezamenlijk met de initiatiefnemer én de omgeving een zorgvuldig proces te doorlopen bij het realiseren van voorzieningen voor kwetsbare groepen. Het doel is om daarmee te komen tot een goede plaats in de buurt voor een voorziening.

In uw vergadering van 13 oktober 2021 nam u een motie aan met daarin het verzoek aan ons college om de leidraad te verbeteren. Ook verzocht u om de raad in staat te stellen tot het formuleren van wensen en bedenkingen (Motie 12 'Van leren wordt iedereen beter'). U verzocht ons bovenstaande te realiseren voor de zomer van 2022. De afgelopen periode zijn er echter verscheidene uiteenlopende opvang – en huisvestingsvraagstukken voorbij gekomen, welke met prioriteit zijn opgepakt. De meer fundamentele opgave om de leidraad te gaan evalueren en verbeteren is daardoor tot op heden niet ten volle van de grond gekomen.

We staan nu op het punt om de leidraad uit 2020 te gaan evalueren en herijken. Met deze collegebrief leggen wij de maatschappelijke opgave die wij voor ons zien, de kaders en dilemma's waar we ons toe verhouden aan u voor.

Maatschappelijke opgave

Na tien jaar ervaring met de leidraad als werkwijze voor het huisvesten van kwetsbare groepen, zijn er een aantal te leren lessen uit de uitvoeringspraktijk. De geleerde lessen staan in verhouding tot de maatschappelijke opgave die die we zien.

In de leidraad wordt onder andere omschreven waar rekening mee dient te worden gehouden bij het realiseren van voorzieningen voor kwetsbare groepen. Bij het opstarten of uitbreiden van een voorziening voor kwetsbare groepen, kan met toepassing van de leidraad worden

bepaald wanneer er vanuit welke beleidsterreinen binnen de gemeente of vanuit zorgaanbieders en woningcorporaties reden is tot actie.

Anno 2023 wordt een inclusieve samenleving nagestreefd, waarbij er voor iedereen mogelijkheid is tot het hebben van een plek of een (t)huis. De beleidsvelden beschermd wonen en maatschappelijke opvang zijn daarbij volop in beweging. Er wordt gewerkt naar de beweging van beschermd wonen naar beschermd (t)huis. Maatschappelijke opvang willen we zoveel als mogelijk voorkomen door andere vormen van (kleinschalige) opvang mogelijk te maken en alternatieve vormen van wonen te bieden. Ook in het Nationaal Actieplan Dakloosheid wordt omschreven dat dakloosheid niet meer een individueel probleem is, maar een fenomeen dat we alleen samen kunnen oplossen. Dakloosheid voorkomen en oplossen gaat naast huisvesting ook over bestaanszekerheid, preventie en een toegankelijke overheid. Dit vraagt om een werkwijze die daarbij aansluit, en deze ontwikkelingen faciliteert. De huidige leidraad kan dit nog onvoldoende, en daar zien wij ruimte voor verbetering.

Het voorzien in een 'thuis' voor kwetsbare groepen is een aangelegenheid die zich overigens niet alleen in het sociaal domein voordoet. Een integrale aanpak en samenwerking binnen de gemeente, maar ook met zorgaanbieders, woningcorporaties en bewoners(organisaties) is van groot belang. Mogelijk kan de leidraad in een nieuwe versie houvast bieden bij het bepalen wie, wanneer, en vanuit welke rol, taak en verantwoordelijkheid aan zet is.

Het herijken van een leidraad zorgt voor mogelijkheden: de weg ligt open om een gezamenlijke visie te bepalen op voorzieningen voor kwetsbare groepen. En daarnaast om een participatie-traject te gaan borgen binnen dit proces. Door in de herijking vanaf het begin de samenwerking met andere beleidsterreinen, zorgaanbieders, woningcorporaties en bewonersorganisaties op te zoeken, kan de leidraad een gedragen en gedeeld stuk worden waar draagvlak voor is.

Kaders

Sociaal domein

Beschermd wonen locaties en voorzieningen voor maatschappelijke opvang zijn het meest in beeld als locaties waar gehandeld moet worden conform de stappen uit de leidraad. De leidraad kan ook van toepassing zijn voor locaties die niet onder deze definitie vallen.

Ruimtelijk domein

Vanuit het ruimtelijk domein is het bestemmingsplan Herziening Bestemmingsregels Wonen 2 een belangrijk kader. In dit bestemmingsplan is geregeld dat nieuwe Beschermd Wonen locaties niet zijn toegestaan, doordat het juridisch (ruimtelijk) kader strak is geregeld. Dat helpt in het voorkomen van ongebreidelde uitzet van beschermd wonen & opvang locaties. Tegelijkertijd kunnen deze regels ook belemmerend werken in het bieden van ruimte aan initiatieven die bijdragen aan de gewenste richting die we willen doorlopen richting beschermd (t)huis en/of het voorkomen van opvang.

Per 1-1-2024 gaat de Omgevingswet in. Hierin staan alle wetten en regels voor de omgeving waarin wij wonen en leven.

Dilemma's

Onderlinge samenwerking

De samenwerking tussen de collega's uit het ruimtelijk domein en het sociaal domein is in de afgelopen periode al geïntensiveerd via verschillende overlegvormen. Daarmee is bewerkstelligd dat in veel gevallen bij nieuwe ontwikkelingen in een vroeg stadium het gesprek vanuit de verschillende perspectieven (sociaal domein/VTH/programma

Wonen/gebiedsgericht werken) gevoerd kan worden over de wenselijkheid en haalbaarheid van een initiatief. Vroegtijdig wordt het gesprek gevoerd met een initiatiefnemer om helder te krijgen wat de precieze intentie is; om op basis daarvan een passend vervolg te bepalen. De leidraad kan richting bieden over wie, wanneer, vanuit welk rol, taak en verantwoordelijkheid aan zet is, maar de praktijk wijst uit dat er nog altijd ruimte voor interpretatieverschillen is ten aanzien van de rollen en verantwoordelijkheden. Met een duidelijk geformuleerd (en breed gedragen) stappenplan kan deze ruis worden weggenomen.

Spreiding, draagkracht en draaglast van wijken

De discussie rondom draagkracht en draaglast van wijken en buurten wordt steeds nadrukkelijker gevoerd. Tegelijkertijd is dat niet altijd goed te objectiveren. Vanuit het beleidsterrein wonen kan worden gekeken naar de samenstelling van de wijk, de leefbaarheid en naar de hoeveelheid meldingen van overlast. Echter is het ingewikkeld om op een eenduidige wijze alles in samenhang te wegen en te beoordelen. Het vinden van een juist evenwicht hierin is complex.

Hoe definiëren we kwetsbare groepen?

Van de term 'kwetsbare groepen' bestaat geen eenduidige definitie. In leidraad afkomstig uit 2013 werd gesteld dat het in het algemeen gaat om mensen met bijvoorbeeld een verstandelijke beperking, psychische of psychosociale problemen of een lichamelijke beperking. Bij de actualisatie van de leidraad in 2020 is dit gespecificeerd aan de hand van de volgende criteria: voorzieningen die vallen onder de wettelijke definitie van beschermd wonen of maatschappelijke opvang, en/of voorzieningen waarvan we een grote impact op de omgeving en onrust bij omwonenden verwachten. Laatstgenoemde criteria zijn echter dusdanig breed geformuleerd dat bijna alle woon-zorg initiatieven eronder kunnen worden geschaard.

Ook willen we graag open en transparant communiceren, zonder dat groepen mensen te maken krijgen met een bepaald stigma. Over kenmerken in algemene zin kan er altijd iets gezegd worden; maar tegelijkertijd is de informatiebehoefte uit de omgeving veelal specifiek. Dat kan schadelijk zijn voor de doelgroep en bovendien onnodig stigmatiserend werken.

Participatie

De maatschappelijke inpassing van al dan niet tijdelijke woon-opvang voorzieningen voor mensen in een kwetsbare positie is een belangrijk onderwerp. Een onderdeel daarvan is het contact met de buurt en omgeving. In verschillende trajecten is sprake van communicatie en (tot op zekere hoogte) participatie vanuit de omgeving. In de evaluatie en herijking van de leidraad moet er gekeken worden hoe participatie goed geborgd kan worden in het proces. Door als gemeente beschikbaar en ontvankelijk te zijn voor vragen, in gesprek te zijn met de omgeving en mogelijke impact op een omgeving zwaar te wegen bij het realiseren van Beschermd Wonen voorzieningen, wordt hier al een eerste stap in gezet.

Hoe realiseren we dit?

In de komende periode zal een werkgroep bezig gaan met het evalueren en herijken van de leidraad. Deze wensen en bedenkingen brief is een aanloop naar de beeldvormende sessie die begin 2024 zal worden georganiseerd. In deze sessie hopen we met u in gesprek te gaan over de ervaringen, opgave en toekomst van de leidraad. Die input zal worden verwerkt in de herijking van de leidraad.

Volgvel 3

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en verzoeken u uw wensen en bedenkingen kenbaar te maken.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

locoburgemeester,
Mirjam Wijnja

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.